

Трибуна вітчизняного українського слова на міжнародній арені

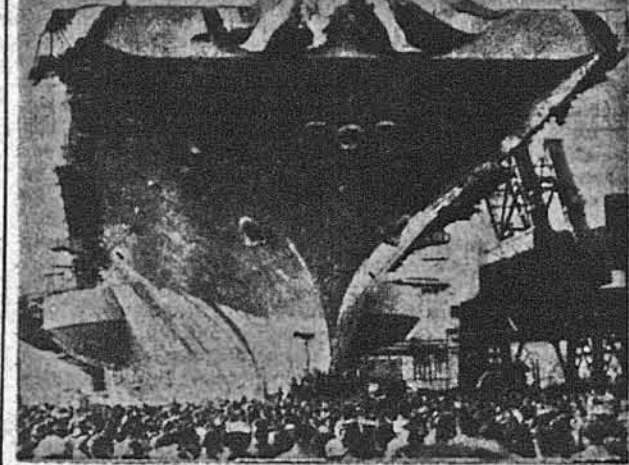
Адреса: Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HENDERSON 4-0237
УНЦ: HENDERSON 4-1016

АЙЗЕНГАВЕР ПЛАНУЄ ДВОПАРТИНУ ПОЛІТИКУ В КОНГРЕСІ

БОТЛЕР ЗАКЛИКАЄ ПРЕЗИДЕНТА ПІДТРИМУВАТИ КОМПРОМІСНИХ РЕСПУБЛІКАНЦІВ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер цього тижня буде вести переговори в справі програми в 84 Конгресі, який почне працювати в перших днях січня 1955 року. Він нараджувався спочатку з республіканськими конгресменами, а пізніше з демократами. Багато республіканців заявили, що вони підтримуватимуть президента, хоч доволі висока республіканська голосувальна сила проти догани сенаторів Мек-Карті, і хоч деякі республіканці займають інше становище в справі заарештованих американських летунів у комуністичному Китаї (сенатор Невленд). Це буде вже друга зустріч президента з демократичними конгресменами провідниками після того, як демократи здобули більшість у Конгресі. Президент заявив, що він постійно нараджувався з демократичними провідниками в справах закордонної і оборонної політики, а тільки деколи в справах внутрішньої політики. Членів демократичної партії Конгресу закликає, що вони підтримуватимуть президента в справах закордонної політики, а саме допомоги закордонній, величезної торгівлі з закордоном, а також і в справі закону про охорону здоров'я. Але вони заявляють, що уряд матиме клопіт із справою нових податків, підтримку цих на фінансові продукти і в справі публічної електричної енергії. Чотири демократичні сенатори вже заявили, що вони підтримуватимуть президента. Айзенгавер в справах закордонної політики. Є сенатори Джон Дікс, Спаркс, А. С. Майк Монро, Губер, Г. Гомфрі і Майк Менсфілд. Сенатор Спаркс сказав, що президент Айзенгавер і державний секретар Джон Фостер Доллес від підписання порозуміння в справі озброєння Німеччини знову взяли ініціативу в закордонній політиці.

Охрещено найбільший воєнний Корабель ЗДА В Німеччині і Франції розпочали ратифікацію Паризького договору

Ньюпорт Нью, Вирджинія. Дружина покійного першого секретаря флоту Джеймса Форрестала охрестила перший 59,650-тонний літаконосць з класу Форрестала, який є найбільшим воєнним кораблем у цій країні. Цей літаконосць — це „найдовший, найширший і, можливо, найважчий воєнний корабель світу“. Під час церемонії хрещення були присутні коло 3,000 осіб, старшин, урядовців та робітників, на чолі з секретарем оборони Чарльзом Е. Вилсоном. Ця проста церемонія хрещення означає нову епоху в будові воєнних кораблів. Цей літаконосць має вантажні літаки, які можна буде бомбардувати кожну місцевість у світі. Літаконосць класу Форрестала відзначається не тільки своїми величезними розмірами, але має й інші найновіші архітектурні й бойові прикмети, яких не мали попередні бойові кораблі. За будову літаконосця цього типу довгий час велася боротьба, і це недавно англійський пол. маршал вікомонт Монтегю заявив, що в добу атомової й водневої бомби великі літаконосці є „перестаріли“, але команда американської флоту не погоджується з цією думкою. Її обстоює збудувати ще чотири такі літаконосці, які потрібні будуть для стратегічного бомбування на випадок крайньої необхідності, це значить ворожої атаки на ЗДА.

Вона, — Вища палата західно-німецького парламенту, так звана Союзна Рада, „Бундесрат“ (нижча палата парламенту це „Бундестаг“) прийняла більше, як двома третинами голосів всі Паризькі протоколи, за винятком одного про німецько-французьке порозуміння в справі Зарцини. Ратифікацію того останнього договору відложили до часу отримання додаткових висновків від Франції а саме щодо тимчасового чи постійного характеру умови щодо свободи ділення для всіх зарських німецьких партій. Вся та ратифікаційна процедура тривала 25 хвилин, канцлер Аденауер навіть не забирає слова. — Майже одночасно комісія для закордонних справ французького парламенту поручила парламенту ратифікувати всі Паризькі протоколи. Шоправда, та постановою про призначення німців права озброї-

КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ВІДМОВЛЯЄ О.Н. ПРАВА ЗАЙМАТИСЬ СПРАВОЮ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ

Токіо. — Хоча телеграма генерального секретаря Гамершилда про його бажання прибути до Пейпінгу наспіла туди ще в п'ятницю пополуночі, проте до неділі ввечері не було ніякої відповіді від комуністичного уряду. За те комуністичне радіо з Пейпінгу оприлюднило статтю з офіційного органу комуністичного уряду з запереченням права Об'єднаним Націям узагалі займатися справою у зв'язаних американських летунів. Комуністичний Китай стоїть на становищі, що це його внутрішня справа — покарати „шпигунів“ і що винуватими є тільки З'єднані Держави, які тих „шпигунів“ насильовили. У тієї радіо-передачі нічого не говориться про майже повні аргументи ЗДА й тих 47 держав, що голосували за осудження комуністичної поведінки: 1) що всі воєнні полонені з Корейської війни мали бути вивінені найдалі до дня 25 вересня 1954, при чому, за якимсь ствердженням договору про перемір'я це торкалося також тих полонених, які чимсь провинулися, і 2) що ув'язнені американці були взяті в полон в повній військовій уніформі, отже заклад, наче б вони були вивінені для ведення шпигунської роботи в комуністичному Китаї, цілком нісенітний. Представник Англії в Об'єднаних Націях, міністер Натінг, промовляючи в телевізійній програмі, заявив, що Англія цілком підтримує Америку в справі ув'язнених летунів і що заклад шпигунства „не є вартим навіть однієї хвилини призадуми“. Знову ж командант Американського Легіону, себто єдиного загально-державної американської комбатантської організації, Сіборн Коллінс, заявив, що Легіон підтримує думку про морську блокаду проти комуністичного Китаю, якщо заведуть мирні заходи для звільнення ув'язнених американських летунів. Комуністичний Китай, заявив Коллінс, не зможе втриматися, якщо блокада буде правильною.

Рада Європи за швидку ратифікацію Паризьких протоколів

Штрасбург. — У Штрасбурзі закінчилася сесія Європейської Дорадої Асамблеї, званої коротко Радою Європи, прийняттям резолюції, що ними поручається всім заінтересованим державам чимшвидше ратифікувати Паризький договір. Резолюція, що торкалася західно-німецького озброєння, була прийнята 82-ма голосами проти 7-ох при 14-ох, що стрималися. 77 голосів проти 5 і при 5, що стрималися, висловлюється за негайним затвердженням компромісу.

Генеральний секретар О.Н. хоче полетіти до Пейпінгу

Об'єднані Нації. — Генеральна Асамблея ООН осудила в минулу п'ятницю, 10 грудня, в 47 голосів проти 5 голосів комуністичного блоку, при 7-ох державах, що здержалися від голосування, комуністичний Китай за безправне притримання 11-ох американських летунів і за судження їх на догетеримову в'язницю і поручила генеральному секретареві ООН вжити заходів для їх звільнення. Цей останній негайно заперечував комуністичному уряду, що він пропонує укладати в цій справі нараду в Пейпінгу „швидко після 26-го грудня“. Дар Гамершилд, генеральний секретар ООН, не згадав у своїй доповіді про засуд комуністичного Китаю, тільки про те, що Генеральна Асамблея ООН доручила йому місію старатися про звільнення летунів, взя-

ВІСІ І ДОПОВІДІ В НЬО ЙОРКУ ПІД ЗНАКОМ ВУТРИШНІХ СУПЕРЕЧНОСТЕЙ І ТРУДНОЩІВ

РЕД. М. ВОСКОВИЙНИК ІНФОРМУВАВ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ УНРАДИ, А Д-Р В. СТЕПЬ ПРО ВОЄННУ ЕКОНОМІЮ ССР. ПРОФ. В. БАРАГУРА ДОПОВІДАВ ПРО ДІТЯЧУ ЛІТЕРАТУРУ

Нью-Йорк. — Минулої сесії, 11-го грудня, в місцевому Народному Домі відбулася низка імпрез, з яких на увагу заслуговують три доповіді: ред. М. Восковийник, члена УНРади, що перебуває в відвідинах у цій країні, про „Діяльність та завдання Української Національної Ради на тлі сучасної міжнародної ситуації“, д-ра Василя Степю про „Воєнну економіку ССР“, та проф. Волод. Баругура, редактора „Веселки“ про українську дитячу літературу.

Ред. М. Восковийник у своїй доповіді з'ясував насамперед загальне положення в Україні, підкреслюючи стійкість боротьби українського народу на всіх ділянках проти комуністичної окупації, говорячи про постійний зріст важливості української проблеми в міжнародній політиці і на цьому тлі з'ясував працю та завдання Української Держави в Центру на вигнання. Доповідач підкреслює, що УНРада працює виключно на базі пожертв з боку українського громадянства та не користується жадними іншими фондами. Найбільше уваги він присвятив справам української співпраці з Американським Комітетом Визволення від більшовизму та його агенцією в Європі: Інститутом дослідів історії і культури ССР, в якому вже працює біля 70 українських науковців, та в „Радіо Визволення“, яке має цілком незалежну редакцію та випускає 16 видів кожного дня передає українські радіомовлення для України. Ред. Восковийник підкреслює, що УНРада, йдучи на співпрацю з тими агенціями, „ані на йоту“ не відступила від тих позицій, на які два роки тому були погодилися українські утворення в Європі. Після віча відбулася дискусія, в якій заборили голос переважно противники УНРади, що становили на вічу більшість. В запитах і описях в дискусії була гостра критика УНРади, головню зв'язку з її співпрацею з „непередпріємними приватними агенціями“. На кілька днів перед вічем була опублікована анонімна видання свого часу ООСЧУ „Національний Трибунал“, в якій поміщено фотостатичну копію листа лідера УРДП ред. Івана Вагрянського до п. Восковийника з делікатним компромісними інструкціями. Віче обійшлося без гострих інцидентів, але назагал робило гнітюче враження. Прийнятих понад 300 осіб. Вічем провів майор Вакум.

Новий Конгрес відкине законопроект про загальний військовий вишкіл

Вашингтон. — Голова Комісії Збройних Сил в Палаті Репрезентантів, конгресмен Дюї Шорт, вважає, що Конгрес знову відкине урядовий законопроект про обов'язковий загальний військовий вишкіл. Республіканський конгресмен заявив, що він сам 1952 року виступав проти обов'язкового військового вишколу, але тепер трохи змінив свій погляд. Більшість конгресменів на його думку, відкине навіть децю змінений урядовий законопроект, який змагає до того, щоб Збройні сили ЗДА мали вишколені потрібні резерви. Майбутній голова цієї комісії, демократичний конгресмен Карл Вінніс, також дуже „холодно“ відноситься до урядового законопроекту про загальний військовий вишкіл, хоч за демократичного уряду ставрався про прийняття цього закону. Згідно з новим законопроектом, кожного місяця мали б опікувати до військової служби по 20 тисяч воликів, а вишкіл тривав би два роки. Крім того кожного року 100,000 воликів вишколювалися б впродовж 6 місяців, а пізніше доповнювали свій вишкіл на військовій вправах, які відбувалися б впродовж кількох тижнів кожного року.

Лікарі перестерегли Папу перед напруженням своїх сил

Рим. — Острах, що Папа Пії XII може дістати запалення легенів, минув, коли Папа перестав кашлати. У докторів Папи прийшла дальша поправа настільки, що Папа знову переводить спокійно вчора, краще спить і краще приймає страви. Зате він настільки ослаблений, що лікарі наполегливо перестерегли Папу не напружувати надто своїх кволих сил передчасною працею. Папа, почувачись тільки трохи краще, викликає до себе своїх помічників і переводить з ними довгі наради, встает, перебуває по 2-3 години за своїм столом. Це так виснажує його, що після того лікарі й ціле оточення з залягмовані можливістю реакції і погіршення недуги. — Папа, назвагал служуючи лікаря, не хоче слухати поради, щоб менше працював і в перод передздорювального періоду. В неділю 12-го грудня він виступив знову перед заінстановленою в його кімнаті радіо промовою до вірних у соборі св. Петра з нагоди висвячення монсінйора Монтіні на єпископа. Це висвячення єпископа кардинала Тіссерана у сослуженні 11-ох кардиналів і більше 50-ти архієпископів і єпископів. Єп. Монтіні дотав відразу титул архієпископа, зв'язаний із зверхництвом собору в Мілані. Здогадуються, що він стане з початком наступного року кардиналом.

Західна Німеччина є проти втіачів зі Сходу

Бонн. — Західно-німецький уряд борониться проти напливу втіачів зі Сходу, зазначаючи всіх втіачів у строги бережливості таборі недалеко Нюрнбергу, подібному до концентраційних таборів своїм внутрішнім режимом. Тих втіачів не приймають на роботу і не признають їм, за винятком цілком нечисленних випадків, права політичного азилу. А що вони не мають можливості також емігрувати за море, бо південно-американські краї, особливо Бразилія, а також ЗДА і Канада, не приймають таких недавніх втіачів зі Сходу, за винятком окремих нечисленних випадків, то насправді вони засуджені на досмертну в'язницю. Американські допомогіві організації стараються тепер бодай за поправу бараків і харчування в отому таборі біля Нюрнбергу. Вагата втіачів вертається назад в Східну Німеччину, де вони стають показовими свідками для комуністичної пропаганди проти Заходу.

Затримані імігранти перебуватимуть в готелі

Нью-Йорк, Н. Й. — Уряд Іміграції й Натуралізації доповідає, що відтепер ті нові імігранти до ЗДА, які матимуть не в порядку документи, або з якихось інших причин не зможуть бути допущені до цієї країни, будуть призначені не в тюрми, а в окремі готелі. Даніше тих усіх імігрантів примушувало на острові Елліс під Нью-Йорком, але що установу на острові скасувано і на якийсь час всіх осіб, затриманих на острові перевели до звичайної тюрми. Відтепер нові імігранти, що не можуть бути

В АМЕРИЦІ

● 30-го листопада на дім Голет Годжес в місті Саллема, Алабама, упав 10-фунтовий метеор і, пробивши стіну, поранив її. Вона мусіла правуватися за цей метеор, бо команда летунства, які відповідала за все, „що падає з неба“, взяла була на власність цей метеор. Тепер летунство звернуло цей метеор пани Годжес, який люди пропонують завітати за нього „фантастичну суму“ від двох до трьох тисяч доларів.

● Філадельфійський хірург д-р Юджин П. Сіц лікує деякі випадки епілепсії у дітей при допомозі операції мозку. Він твердить, що діти, які перебувають під операцією, зовсім не втрачають своєї інтелекції.

● На летовищі в Джансвілі, Па., під час приземлювання розбігся і загорівся літак з 20 особами. Літак згорів, але всі пасажирів й обслуга встигли вийти з літака. Кілька осіб легко попечені.

● Померлих цього тижня продукція м'яса в Шкаго була найбільшою впродовж дев'ятих років, як повідомляє Американський Інститут м'ясної продукції.

● Адмірал Оскар Чарльз Беджер, який перебуває на еміграції, пропонує організувати спільний штаб союзників, який

Академія в 10-річчя смерті Митр. Шептицького в Нью-Йорку

Нью-Йорк, Н. Й. — В неділю 12 грудня ц. р. в великій залі Українського Народного Дому в Нью-Йорку відбулася Святочна Академія в десятиріччя смерті Митрополита Андрея Шептицького. Програма цієї Академії складалася з співів Хору Церкв св. Юра під диригентурою проф. Т. Онуфрія, промови д-ра Михайла Ваврика, ЧСВВ, гри на скрипці скрипальки В. Писіка і декламації вірша О. Вабія у виконанні п. І. Мировича. Оперовий співак Михайло Мінський відспівав три пісні. Академію відкрито відспіванням Амери-

ПОМЕР НАГЛО ДИРЕКТОР МІЖУРЯДОВОГО К-ТУ ДЛЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ МІГРАЦІЇ

Женева. — Гю С. Гібсон, заслужений і довголітній американський дипломат, директор міжурядового Комітету для Європейської Міграції, помер у неділю 12 грудня ввечері в своєму помешканні недалеко Женеви на удар серця у віці 71 року. Гю Гібсон головував це тижень тому на сесії заградної організації в Женеві, на якій були присутні делегати з 24-ох країн. Гібсон заявив був на відкритті цієї сесії, що політичне й економічне життя Європи може бути усталізоване тільки тоді, коли 5 мільйонів безробітних і безробітних європейців переселиться в заможні країни. Він був щирим прихильником втіачів зі Сходу, розуміючи їх недолю, і заступався за облегшення їх в'їзду до ЗДА. З приводу його смерті висловив свій великий жал до державний секретар Д. Ф. Доллес і колишній президент Г. Гувер.

● У Мадрид відкрито новий англійсько-американський шпиталь на 21 ліжок з усім модерним устаткуванням. Збудувало його Еспанське Т-во Прихителів Англії й Америки.

В СВІТІ

● Гарматний постріл, пелетю з комуністичного мостового причалу Амоя на китайському суходолі й націоналістичного острова Каймоя значно підсилює, — сказав в комунікаті з Формози. На Каймоя упало за один день 214 гарматних стріли. В людах і матеріалах не було ніяких втрат.

● Еспанський диктатор Франко ділом: його донька Кармен маркіза де Вільяверде, повила в резиденції свого батька першого сина, який дістав ім'я дон — Франсиско.

● Д-р Вільям Томпсон, 70-річний англійський єпископ, що його видалили були з Ірану за урядкування старого Мосседа, вернувся тепер до Ірану виконувати свої духовні обов'язки.

● Сер Персі Спендер, представник Австралії в Об'єднаних Націях, обурився твердженням устаткування Вишнього в ОН Малика, що — мовляв — переміг в Корей підписував не уряд комуністичного Китаю, а „китайські добровольці“. „Хто озброїв цих „добровольців“, хто довозив їм зброю і муниццію, хто їх харчував і хто їм платив?“ — запитує поденервно сер Спендер і діяв до виникнення, що совітська оборона китайських комуністів є найкращим доказом, що цих остраних треба — осудити.

● У ней північно-західній Європі, включно з Данією і Ірландією, вже два тижні панують сильним вітром. Північна частина столиці Ірландії, Дублін, дуже потерпіла від повені. Коло 80 рибалок згинули на семи човнах, що перевернулися під час шторму.

● Англійський маршал Монтегю став предметом гострого нападу соціалістичних послів у парламенті, які обурювалися, чому маршал не передав негайно по закінченні війни до державного архіву або музею документів з часу війни, а затримав їх, як свій приватний архів. Черчилль боровся старого маршала, заявляючи, поки маршал є в чинній службі, він не мусить позбавляти свого архіву.

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕПЛАТА:	SUBSCRIPTION RATES:
На рік — \$10.00	One year — \$10.00
На пів року — 5.25	Six months — 5.25
На три місяці — 2.75	Three months — 2.75
В Джерсі Сіті і закордоном:	Foreign and Jersey City Rates:
На рік — \$12.00	One year — \$12.00
На пів року — 6.50	Six months — 6.50
На три місяці — 3.50	Three months — 3.50

За кожну зміну адресу платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незадоволені матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОБАЖАНІ ГОСТІ

Деякі події, що закінчилися в останні дні, переконують, що світло смолоскипа, якого тримає в руці Статуя Свободи при вїзді до ньюйоркського порту, ще не згасло, що Америка не тільки говорить, але й в практиці продовжує ту світлу традицію, якій цей континент завдячує свій ріст, свою велич і свою могутність: давати притулок та приймати до своїх гостинних берегів тих, які втікають від переслідувань і гніту. Ствердив це офіційно державний департамент у своїй дипломатичній відповіді на ноту комуністичного уряду сателітської Польщі в справі польських моряків.

Недавно національно-китайські влади на Формозі при держали у формозійській протоці два польські торговельні кораблі, "Праца" і "Готвальд", що були в дорозі до червоного Китаю. 22 члени залоги цих кораблів скористали з нагоди і попросили американського азіатку, як політичні втікачі. Комуністичний уряд у своїй дипломатичній ноті з 20-го листопада ц. р., наважуючи до того події з 4 жовтня мин. року, обвинувачує ЗДА, що вони "спричинились" до захоплення кораблів, і домагається видачі моряків.

Державний департамент у своїй відповіді рішуче відкидає комуністичні інсинуації про будь-яку американську участь в затриманні "Праці" і "Готвальда". А в справі азіатки для моряків офіційно стверджує, що до "традицій нашої політики належить давати азиль тим, що терплять гніт", і що ми "вміємо й вітаємо таких осіб, які — як офіцери і моряки "Праці" та "Готвальда" — шукають притулку в цій країні".

Цю заяву державного департаменту, без сумніву, підтримає весь американський народ, переважно частину якого становлять нащадки історичних скитальців, що в різних періодах історії втікали від гніту та переслідувань, шукали і знайшли в цій країні захист, вимірну волю і всі об'єктивні можливості, "замагати до щастя".

На такій політиці Америка ще ніколи не завелася і не зведеться. Вона свідомо того і доказом цього може бути незвичайно цікавий для нових іммігрантів коментар "Н. Й. Таймсу" з приводу виставки праць новоприбулих, яка відбувається тепер в Карнегі Інтернешнел Сентер, навпроти будинку Об'єднаних Націй. У цьому коментарі читаємо:

"Кількість утікачів з опанованої совєтами Східної Європи нараховується в З'єднаних Державах Америки та інших країнах вільного світу на сотні тисяч осіб. Що ці втікачі, які воліли залишити свої домівки і рідні території, ніж жити в неволі, мають багато дечого вартісного внести для вільного світу, це само собою розуміється. Але велич і характер їхнього вкладу рідко коли була виявлена так, як тепер, на виставці цих утікачів в Карнегі Сентер... Навіть припадковий відвідувач цієї виставки швидко переконається, що комуністичний терор програв у військовий світ чоловіків і жінок із таланом і геніальністю в найрізноманітніших ділянках науки і культури... Ми, американці, всі є іммігрантами або нащадками іммігрантів і не повинні б потребувати пригадки про те, як наша країна збагачалася тими, які шукали захисту від чужоземних тиранів. Але, якщо ця пам'ять у деякого з нас притулилася, то відвідини виставки дадуть нам промовистий доказ на те, що ці останні втікачі мають дух тих піонерів, які встановили цю багату країну перед сторіччями".

Це повинна мати на увазі і наша, одна з наймолодших національних груп у цій країні, українська спільнота. Вже сьогодні ми могли б подати довгий реєстр того великого культурного, наукового та іншого духовного багатства, що його принесли в цю країну навіть наші найновіші співгромадяни. Масмо всі причини пишатися тим великим призначенням, яке зацікавлено за передовою американською газетою, без уваги на те, чи на цій виставці є експонати української творчості. Але це теж зобов'язує. В Європі це кілька тисяч українців, яких можна переселити до цієї країни, чекають на наші завірення і нашу допомогу в переселенні. ЗУАДКомітет робить усе можливе, щоб здійснити вимоги закону передумави приїзду до Америки цих на правду побажаних гостей. Підписом імміграційних завірень та грошовими пожертвами ми спричиняємо до того, щоб світло волі і людяності із смолоскипа Статуї Свободи спалахнуло ще ясніше.

ГОСТІ У ВАШИНГТОНІ

Коротка хроніка про приїзд якогось чужинського гостя до Америки не дає читачеві уявлення, які клопоти зв'язані з кожним такою візитом. Тим часом чужинський гость не переводяться. Королі чергуються з імператорами і президентами, потім ідуть прем'єр-міністри і рядові міністри, яких буває стільки, що вони вже майже "не рахуються". Приїждили вони і в попередні роки, але — зі зростом потуги та багатства ЗДА і міжнародного напруження — паломників до Вашингтону стало далеко більше, як до будь-якої іншої столиці у світі. І вони витворили цілу проблему, для розв'язування якої покликано окремий уряд із штабом службовців у рямцях державного департаменту, ну, й очевидно — з величезним бюджетом. Бо відповідно до того, хто приїждить, треба його інакше приймати, а кожне прийняття — це не тільки справа витрати часу, ділових нарад, бенкетів і т. д., але й справа — грошей.

Раніше, до 30-их рр. нашого сторіччя, закордонні гості покривали бодяй частинно свої видатки, зв'язані з перебуванням в ЗДА, а в усякому разі не коштували нашої державі забагато. Вони мешкали звичайно в амбасадах своїх держав, або в багатих американців із "сосоїті", з якими були знайомі, чи мали якийсь зв'язок. Відколи ж Франклін Делано Рузвельт вернувся з подорожі по Південній Америці, під враженням люксових прийнятих, влаштувавшись йому у тамтешніх країнах, він почав сам запрошувати закордонних гостей до своїх особистих будинків і відвідувати Америку — на державний американський кошт. І вони почали наливати у такий кількості, що треба було виготовити твердий правильник, як із ними поводитись, як до кого з них ставитись, як чистувати і скільки на кожного витрачати грошей американського платника податків.

За несповна два роки, відколи президент Айсенгавер справився до Білого Дому, Вашингтон гостював: одного короля, дві королеви, одного імператора, одного генерального губернатора, чотирьох президентів, п'ятих прем'єрів, одного наступника престолу й одного генерального комісара. Закордонні міністри, міністри фінансів і члени чужинських парламентів, як уже сказано, "не рахуються", так їх було багато. Щоб мати уявлення, скільки приїждять тих чужинських гостей, привітимо їх тільки за один місяць листопада цього року: З самого початку місяця приїхала була Єлизавета англійська, королева-мати, вступивши, так би мовити, в це "теплий" слід західнонімецького канцлера Аденауера. Тільки-но вона вийшла з столиці, як приїхав японський прем'єр Йошіда, і в Парижі вже докладно вираховували, коли він коїде, щоб міг приїхати Менделєв-Франс. Він же був у Нью-Йорку, як уже приїхав австрійський канцлер Рааб. В грудні приїхав цейлонський прем'єр Котелаявеля, а тепер

перебуває тут іранський шах Різа Палеві з своєю молодого дружиною Зорасю. З найбільшою парадом приймається, очевидно, коронованих чи некоронованих голів держав. З ньюйоркською, чи іншого порту, куди приїждять гості, забирає його спеціально вивислений по ньому літак і привозить до Вашингтону, де звичайно вітає його на летовищі віце-президент Ніксон. Коли такий гість висідає з літака, гримить 21 гарматний стріл, після чого відбувається формальне знайомлення з кількома найбільш важливими американцями, що вийшли зустріти, прийняття військової дефіляди, позування перед фотографами і т. п. Колона авт, звичайно з військовою оркестрою, проводить гостя до дискретивної управи, де йому вручають "ключ від міста". Потім автокада їде до Білого Дому, де — здебільша перед самим домом, чи на сході — чекають вже президент Айсенгавер і його дружина. Такий гість залишається ночувати бодяй на одну ніч у Білому Домі, про який існує у Вашингтоні дотеп, що це — "найдорожчий готель у столиці". Кожний, хто ночує в Білому Домі, з гостем президента. Для нього влаштовується парадний обід з шампанським вином і вибагливими стравами. Рахунок оплачує не президент, а державний департамент. На такому обіді учасники сидять за столом згідно з строгими приписами протоколу. Найближчого для достойний гість переїждить з Білого Дому до Влер Гавзу, що його придбав державний департамент спеціально для таких цілей. Кухар у тому домі мусить добре вважати, чи випадком достойний гість не є мусульманином, щоб не приготувати йому свинини. Крім гостював у ЗДА Гайле Селлсі, етюдний імператор, було б невинним промаком, якби експерт з дипломатичного протоколу не перестеріг кушар, що копійська Церква забороняє своїм вірним їсти водні птиці, з кавказу і гускою включно. В той вечір державний секретар дає парадний обід. Гість реваншується обідом в амбасаді своєї держави. Менше значущі гості вітає на летовищі державний секретар, звідки веде їх безпосередньо до Влер Гавзу. Президент приймає їх не обідом, а полудном. Вийняток з-поміж прем'єрів становить Черчил, який завжди мешкає у Вашингтоні, і то весь час, у Білому Домі, як особистий приятель президента і його гість.

Яким гришми розпоряджас державний департамент на ті цілі — невідомо, бо фонди, що їх признає парламент, вагаються між 250-000 і мільйонною доларів. Ці відвідни є також найбільшми ударами по особистому бюджету президента (дарунок!). Відвідни чужинського прем'єра коштують американському уряду коло 5,000 доларів. Коли закордонна королева пара хоче зробити прогулянку по всій Америці (як, нап., грецька пара в минулому році), то така гостина коштує коло 50,000 дол. З погляду скарбника найпри-

Ярослав Пастерняк

АРХЕОЛОГІЯ В СССР

Під таким заголовком по'явилася цього року, в російській мові, праця проф. д-ра М. А. Міллера, як ч. 12 першої серії видань Інституту для вивчення історії і культури СССР. Автор, заслужений дослідник в ділянці археології і старовинної історії південної України, дав у цій історію археологічних досліджень на терені кол. царської Росії, пізніше СССР, в тому числі й України, від найдавніших часів (XVII ст.) аж по сьогодні.

Такий ретроспективний огляд перебігів науки в окремих ділянках науки є, як зрозуміло, бо він вказує, як зростає наука, що впливало на зміну поглядів та методів праці, які досягнення добуто та в чому слід поглибити далі дослід. До того ж праця М. Міллера цікава не тільки для вузького кола фахівців, праїсториків та класичних археологів, але також для істориків, музеологів та краєзнавців.

На вступі до першої частини (період царської панування) автор стверджує, що географічне положення південної частини Росії, зокрема України, обумовило велике нагромадження пам'яток старовини, головне у південній, степовій частині. Сотні тисяч могил залишилися від того часу, як племена скітів, сарматів, тюрків та монголів понад 2,000 років кочували по українських степах, і саме ці могилі були в першу чергу грабленим, "шукачами скарбів" і тільки згодом досліджувані. Другим предметом розшуків та пізніших дослідів були останки грецьких колоній у Причорномор'ї.

Ми передусім зацікавлені історією археологічних досліджень в Україні і тому з особливою увагою слідкуємо за думкою автора, що веде нас у початкову стадію дослідів старовини в Україні, які мали вплив на розбудження археологічної думки в цій царській Росії. Перший поштовх до зацікавлення царського уряду старовиною загальне, але примітне: знахідка кістки мамута 1679 р. у с. Вільняні на Харківщині. З 18-го року це предметом дослідів стала передусім Україна, спершу Крим, відкриття степів з багатьма ситськими могилами та залишки грецьких причорноморських колоній.

Далі автор подає, що перший в цій царській Росії публічний археологічний музей був заснований в Криму, в Керчі (1826), а перше археологічне товариство було теж на Україні, в Одесі (1839). Сильний, як на ті часи, розвиток археології в царській Росії у першій половині 19 ст. а головне в Україні, звернувся на себе увагу вчених цілої Європи, і це привело до створення Імператорської Археологічної Комісії (1850) для об'єднання археологі-

чних дослідів та керування ними. В далішній частині праці М. Міллер пише, що в другій половині 19 ст. до часу революції, в період інтенсивної активності російських археологів графів А. Вобрицького та С. Уварова, найбільш важливі археологічні відкриття, що мали європейське значення, були зроблені саме в Україні. Було це відкриття загальної доісторичної культури: трипільської (В. Хвойка), полівішівської (В. Хвойка), салтівської (В. Вабенко) та готських могильників (Н. Рєпніков). Водночас почалися систематичні розкопки на терені колишніх грецьких колоній у південній Україні, і всі ці роботи піднесли російську археологію до європейського рівня й зіграли значну роль у її дальшому розвитку" (стор. 28). Дякує з російських археологів, як А. Вобрицький, В. Фармаковський, Н. Рєпніков, Н. Весоловський, своє відома в науці ім'я завдячують саме своїй праці в Україні.

Тоді виникло по всій російській імперії багато приватних збірок старовини, по'явилися були й ілюстровані каталоги і найкращим з них був знов київський збірник Ханенків, з текстом В. Антоновича.

У перших пореволюційних часах — розказує далі М. Міллер — за так званого "НЕПУ", археологія в СССР не змінила ще свого наукового обличчя і її представники могли далі вільно працювати за даними якими й методами. По всьому Союзу зародився від краєзнавчих організацій з перевагою археологічної тематики в праці. Для археологів виникло нове поле праці на "новобудовах", і знов перша така і досі найбільша в СССР була праця археологічної експедиції на Дніпрістані (1922-32), у якій М. Міллер брав активну участь та на закінчення організував археологічну виставку в м. Запоріжжі. На жаль, досі не був ще публікований загальний звіт з розкопок експедиції, який в рукописі перебуває в архіві УВАН у Москві.

Та після перших років "просперіти" в совєтській археології прийшла реакція — повний розгорт старих археологічних компартією. Одинокі українських "репресованих" археологів на числос М. Міллер 23. Ліквідований публічний археологічний музей був знесований в Криму, в Керчі (1826), а перше археологічне товариство було теж на Україні, в Одесі (1839). Сильний, як на ті часи, розвиток археології в царській Росії у першій половині 19 ст. а головне в Україні, звернувся на себе увагу вчених цілої Європи, і це привело до створення Імператорської Археологічної Комісії (1850) для об'єднання археологі-

чних дослідів та керування ними. В далішній частині праці М. Міллер пише, що в другій половині 19 ст. до часу революції, в період інтенсивної активності російських археологів графів А. Вобрицького та С. Уварова, найбільш важливі археологічні відкриття, що мали європейське значення, були зроблені саме в Україні. Було це відкриття загальної доісторичної культури: трипільської (В. Хвойка), полівішівської (В. Хвойка), салтівської (В. Вабенко) та готських могильників (Н. Рєпніков). Водночас почалися систематичні розкопки на терені колишніх грецьких колоній у південній Україні, і всі ці роботи піднесли російську археологію до європейського рівня й зіграли значну роль у її дальшому розвитку" (стор. 28). Дякує з російських археологів, як А. Вобрицький, В. Фармаковський, Н. Рєпніков, Н. Весоловський, своє відома в науці ім'я завдячують саме своїй праці в Україні.

Тоді виникло по всій російській імперії багато приватних збірок старовини, по'явилися були й ілюстровані каталоги і найкращим з них був знов київський збірник Ханенків, з текстом В. Антоновича.

У перших пореволюційних часах — розказує далі М. Міллер — за так званого "НЕПУ", археологія в СССР не змінила ще свого наукового обличчя і її представники могли далі вільно працювати за даними якими й методами. По всьому Союзу зародився від краєзнавчих організацій з перевагою археологічної тематики в праці. Для археологів виникло нове поле праці на "новобудовах", і знов перша така і досі найбільша в СССР була праця археологічної експедиції на Дніпрістані (1922-32), у якій М. Міллер брав активну участь та на закінчення організував археологічну виставку в м. Запоріжжі. На жаль, досі не був ще публікований загальний звіт з розкопок експедиції, який в рукописі перебуває в архіві УВАН у Москві.

Десятилетия господарской Секции

Найбільше об'єктивно і ретельно підійшла до свого завдання господарська Секція, зокрема тому, що не пов'язана своєю проблематикою з якимись політичними переконаннями, але аналізувала фактичну господарську дійсність у СССР і в сателітних державах. В даному випадку виступає відома звернене проти "режиму", а не проти "російського народу", "непоправимого в актуальних експериментах", за які несе відповідальність "ліній теперішній уряд". Сильною темою

3 советской преси

ПЕТРУСЕВА ШКОЛА

Московська "Правда" (ч. 197) вмістила під цим заголовком малюнок фельетон, зазначивши, що це є переклад з української. Перекладає його досвідно знає російського, як образ суцільного українського села ("дільничного в районі"), де до 1954 року влада не спромоглася відбудувати бодяй однієї з трьох, що були перед війною, шкіль. Отже контрасти в Совєтському Союзі: упосліджене українське село з неписьменними дітьми і новозбудовані шклярні московського університету.

У Павла Денисовича Віденка було родинне свято — народився у Віденку наслідник. Зібралось багато друзів. Прийшов і голова Кулажницької сільради Яким Іванович Нечипоренко. Друзі поздоровляли батьків.

— За сім років наш новонароджений за шкільну парту сиді, — сказав голова сільради.

— Правильно, тільки от з шкільною у нас негаразд, — докинув дід новонародженого Денис Опанасович Віденко. — Наше село — найбільше в районі. Перед війною три добрих шкільних будинки було, та все гітлерівці спалили.

Дід мав рацію: кулажницька школа розміщена тепер по різних кутках села в кількох старих темних хатах.

— Самим нас школу не збудувати. Написав я до Полтави, сподіваюсь, область допоможе, — сказав голова сільради.

І цю він промову це, як за візком промивав, обличчя дідурної з сільради.

— Яким Івановичу, вам лист!

— Може, про школу? — сказав Нечипоренко, і в горлі його забрилі радісні нотки.

Припущення було правильним. Це був лист про школу. Однак для радості голова сільради не мав ані найменшої підстави. Завідувач Полтавського відділу народної освіти тов. Рітченко суко повідомляв, що "плян будівництва об'єктів" на 1947 рік вже затверджено і включати до нього кулажницьку школу — запліно.

— Що ж робити! — сказав, очуявшись від удару, Нечипоренко. — Вишлемо записку на слідуючий рік.

Минув рік, але й нова записка не допомогла. Тоді голова Кулажницької сільради почав писати про школу на різних адресах: і до районної, і до обласних, і до республіканських організацій. Нарешті, той же таки тов. Рітченко повідомив, що Рада Міністрів УССР дала вказівку розпочати будову кулажницької школи в 1949 році. Кулажницькі тріумфували. І хоч технічну документацію повинен був приготувати Гребінський, який відділ народної освіти, кулажницький зробили її своїм коштом, аби швидше побудувати школу в рідному селі. Залишилося тільки одно: почати будову. Аж тут прийшов лист від Ради Міністрів УССР. А в листі говорилось:

"У зв'язку з тим, що плян шкільного будівництва на 1949 рік затверджено, Рада Міністрів УССР доручає Полтавському обласному комітету народної освіти, кулажницький зробити її своїм коштом, аби швидше побудувати школу в рідному селі. Залишилося тільки одно: почати будову. Аж тут прийшов лист від Ради Міністрів УССР. А в листі говорилось:

"У зв'язку з тим, що плян шкільного будівництва на 1949 рік затверджено, Рада Міністрів УССР доручає Полтавському обласному комітету народної освіти, кулажницький зробити її своїм коштом, аби швидше побудувати школу в рідному селі. Залишилося тільки одно: почати будову. Аж тут прийшов лист від Ради Міністрів УССР. А в листі говорилось:

"У зв'язку з тим, що плян шкільного будівництва на 1949 рік затверджено, Рада Міністрів УССР доручає Полтавському обласному комітету народної освіти, кулажницький зробити її своїм коштом, аби швидше побудувати школу в рідному селі. Залишилося тільки одно: почати будову. Аж тут прийшов лист від Ради Міністрів УССР. А в листі говорилось:

"У зв'язку з тим, що плян шкільного будівництва на 1949 рік затверджено, Рада Міністрів УССР доручає Полтавському обласному комітету народної освіти, кулажницький зробити її своїм коштом, аби швидше побудувати школу в рідному селі. Залишилося тільки одно: почати будову. Аж тут прийшов лист від Ради Міністрів УССР. А в листі говорилось:

"У зв'язку з тим, що плян шкільного будівництва на 1949 рік затверджено, Рада Міністрів УССР доручає Полтавському обласному комітету народної освіти, кулажницький зробити її своїм коштом, аби швидше побудувати школу в рідному селі. Залишилося тільки одно: почати будову. Аж тут прийшов лист від Ради Міністрів УССР. А в листі говорилось:

"У зв'язку з тим, що плян шкільного будівництва на 1949 рік затверджено, Рада Міністрів УССР доручає Полтавському обласному комітету народної освіти, кулажницький зробити її своїм коштом, аби швидше побудувати школу в рідному селі. Залишилося тільки одно: почати будову. Аж тут прийшов лист від Ради Міністрів УССР. А в листі говорилось:

"У зв'язку з тим, що плян шкільного будівництва на 1949 рік затверджено, Рада Міністрів УССР доручає Полтавському обласному комітету народної освіти, кулажницький зробити її своїм коштом, аби швидше побудувати школу в рідному селі. Залишилося тільки одно: почати будову. Аж тут прийшов лист від Ради Міністрів УССР. А в листі говорилось:

"У зв'язку з тим, що плян шкільного будівництва на 1949 рік затверджено, Рада Міністрів УССР доручає Полтавському обласному комітету народної освіти, кулажницький зробити її своїм коштом, аби швидше побудувати школу в рідному селі. Залишилося тільки одно: почати будову. Аж тут прийшов лист від Ради Міністрів УССР. А в листі говорилось:

"У зв'язку з тим, що плян шкільного будівництва на 1949 рік затверджено, Рада Міністрів УССР доручає Полтавському обласному комітету народної освіти, кулажницький зробити її своїм коштом, аби швидше побудувати школу в рідному селі. Залишилося тільки одно: почати будову. Аж тут прийшов лист від Ради Міністрів УССР. А в листі говорилось:

"У зв'язку з тим, що плян шкільного будівництва на 1949 рік затверджено, Рада Міністрів УССР доручає Полтавському обласному комітету народної освіти, кулажницький зробити її своїм коштом, аби швидше побудувати школу в рідному селі. Залишилося тільки одно: почати будову. Аж тут прийшов лист від Ради Міністрів УССР. А в листі говорилось:

"У зв'язку з тим, що плян шкільного будівництва на 1949 рік затверджено, Рада Міністрів УССР доручає Полтавському обласному комітету народної освіти, кулажницький зробити її своїм коштом, аби швидше побудувати школу в рідному селі. Залишилося тільки одно: почати будову. Аж тут прийшов лист від Ради Міністрів УССР. А в листі говорилось:

"У зв'язку з тим, що плян шкільного будівництва на 1949 рік затверджено, Рада Міністрів УССР доручає Полтавському обласному комітету народної освіти, кулажницький зробити її своїм коштом, аби швидше побудувати школу в рідному селі. Залишилося тільки одно: почати будову. Аж тут прийшов лист від Ради Міністрів УССР. А в листі говорилось:

"У зв'язку з тим, що плян шкільного будівництва на 1949 рік затверджено, Рада Міністрів УССР доручає Полтавському обласному комітету народної освіти, кулажницький зробити її своїм коштом, аби швидше побудувати школу в рідному селі. Залишилося тільки одно: почати будову. Аж тут прийшов лист від Ради Міністрів УССР. А в листі говорилось:

Володимир Янів

НИМЕЦЬКІ ДОСЛІДНИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СХОДУ НА МАНІВЦЯХ

(4)

Не добавивши, чи не схоплюючи додати тієї основної різниці, організатори з'їзду, а насамперед Гельмгольц, як основний доповідач з найбільшою питомою вагою, не зважали на акцентуваність своїх постулатів і на позірну сміливість тез, насправді не виявили справжньої відваги, яка дозволила б їм зрештитувати з "ілюзоричної, зрештитою, можливістю" прим'явлювати до користі більш реального, хоч куди менше ефективного, союзу з "новими" силами, які хочуть скинути російське ярмо. В такій спосіб німці самі закріплюють свою останню шансу включитися в перебування "Сходу Європи, чи самої Європи. І тому їх наполегливе шукання з допомогою науки випасти на ширині води в даному випадку мусить за-

Німечка педантерія

А що вони в дійсності закріплюють шансу, в цьому переконує німецька педантерія, з якою вони приступають до здійснювання прийнятих планів і яка виключає різні можливості і справді творче шукання. Доказом цього став і сам з'їзд, який міг справді дивувати організованістю. Це була зразково функціонуюча машина, коли доповідачі логічно одна з одної впливали, одна одну доповнювали, одна одну підсилювали. Тільки така машина дуже побачена, коли стане на правильний дорожчик: коли ж вона, лавпаки, на фальшивому шляху, то ніщо її вже не

Праця секції

По інавгураційній доповіді праці проходили в трьох секціях, а саме: історичній (неділя, 17. Х, після обіду), господарській (18. Х, вранці) і церковній (18. Х, після обіду). В кожній Секції була низка доповідей на спільну тему, після чого відбувалася спільна дискусія, на яку призначено дуже мало часу.

Спільною темою історичної Секції були: "Епохи європейської історії і участь в них слов'ян". Тему поділено за епохами і про події, з яких говорили три різні науковці (середньовіччя — доп. Гельмгольц з Фрайбургу, переходова доба — доп. Штекелс з Відня, новітні часи — проф. Вітрам з Геттінгену). Як можна було заздалегідь спо-

спинити від катастрофи, бо зразково організованість і передумання деталей вбивав у німців здоровий критицизм. Так було й цим разом. Організаторів на манівці повела ілюзія, в реальності якої вони повірили і здійсненість якої педантично доводили, всупереч фактам і здоров

ДЕТЕКТОР БРЕХНІ

Коли американці схилювали МГБ, тоді страх від усяких бомб був давати нам такий екстремний вплив, як, скажімо, маленьке голуб'ятко. І справді, уявіть собі, що зможуть зробити червоні кати з цим апаратом брехні?

Ми, проживши під совітським 30 років, знаємо, що кожну людину там перебував під доглядом усяких сексотів, тайних і явних агентів. Але як там оці христопродавці не нищили накрутки своїх жертв, все ж таки можна було якось виправитися від їх обсервації, можна якось маскуватися брехнею, мовчати, «ліповими» документами... Навіть тоді, коли приходилося попадати під підземелля НКВД, і тоді нещасні в'язні могли якось захищати частину своєї душі від німощі кривавих слідів... Навіть страши мовчання не завжди примушували викрияти свої тайни й видавати бомби? Чи не привели третя світова війна до того кінця, про який апостол Петро говорить у своїх другій листі, що земля і всі діла на ній згорять? (2 Лист 2,10). Мовляв, як прокопував апостол, так воно й буде: почнеється світова катастрофа...

Ми можемо цілком поділяти ці думки, якщо поза ними не було ще більшого страху. І цим страхом може бути оцей детектор брехні!

Американці винайшли його, цей апарат, використовують його і втілюється, що, мовляв, тепер ми зможемо виявляти всіх брехунів-докторів, що вбивають своїх жінок заради коханок, всіх бандітів, що пробують поквитатися з чужим добром. Та коли хтось запропонував був цим детектором виявити брехню Гітлера чи Каптана, ухорашніх совєтських шпигунів, то зразу ж такі на всю країну закричали в один голос, всілякі «прогресисти» та інші червоні підголоски: Як так можна, щоб у демократичній країні Вашингтона по не в оловати свободу волі якісь дідько його знає апаратом?!

Цей крик зразу ж налякав деякого з найвищих лібералів, але не налякав фабрикантів, що почали виробляти ці штуки цілими серіями й продавати їх на великому американському ринку. Ви собі гадаєте, а ми собі будемо брати бізнес. Тепер цей апарат може купити всякий громадянин, хто має гроші й багатства. Кажуть люди, що деякі цих машини купили й совєтчики, що проживають на Парк Авеню. Здавалося б, що в цьому факті немає причини, щоб вона могла стати страхом для людей по той бік залізної засони. Ну, купили собі детектор брехні, ну й нехай тішаться, перевіряючи своїх жінок на предмет вірності... Але коли до цієї справи підійти інтак, так, як підходить до неї в НКВД-

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ В НЬО ЙОРКУ

20 листопада 1954 р. в Нью-Йорку відбувся акт, що безсумнісно достовірний знаєть своє місце в анналах української історії. А саме, цього дня відбулося офіційне відкриття першої української вищої школи в ЗДА — Українського Технічного Інституту в Нью-Йорку.

Щоб належним чином оцінити цю подію, треба пояснити, що нова українська вища школа — це не доривочні курси чи виклади, не є також емігрантська установа, з близької незначення, а це — перша українська вища школа в Америці. Це є Українська Вища Школа, що була встановлена на американській землі, офіційна установа, дозволяє на найвищому шкільному рівні (Ворд оф Річменд) вимагати і дати нарівні з іншими високими школами Америки, надаючи своїм абсолютам встановлені права та підлягаючи керівництву і контролю департаменту освіти штату Нью-Йорк.

Висока школа у кожній нації є свідченням її культурного стану та її цінностей. Отже і встановлення в ЗДА офіційно, визнаючи української вищої школи є визначним актом культурного і політичного значення. З цим моментом, мільйонами українців, що живуть в ЗДА, по-руч інших своїх культурно-національних досягнень, виступає як свідчення, що має найвищий культурний досягнення і найвищий політичний аспект. З тою ціллю вивчення і певний обов'язок цього українського суспільства в Америці, який допомагає своїй Вишній Школі, щоб серед інших високих шкіл в цій країні, наш Інститут став на одному з перших місць.

В ЗДА існує кілька високих шкіл (університетів), як наприклад, Французький, Німецький, та інші, що поставили тут, як національні школи. До них приєднується тепер Український Технічний Інститут, де молоді зможуть, в своєму оточенні, набирати знань, стати стійкім характером та планетарною свідомістю.

Ініціатори школи мусили виконати цілу низку вимог, що становить департамент освіти, відкриття кожної американської школи. Стосувались вони програми школи в цілому та окремих дисциплін, професорського складу, і т. д. До цього сказати, що покладення забрали цілий три роки. Часом здавалося, що справу треба залишити, як безнадійну, і власне загрозливу ініціаторів школи є та вірогідність, упертість і пра, яку вони виявляли у змаганні до поставленої мети. До цього можна ствердити, що приблизно одночасно з українцями, заходилися також представники російської імміграції в Америці, на чолі з бундівським ректором Московського Університету проф. В. Новиком, біли осередження в ЗДА російського Університету, але, як було описано в пресі, ці свої заходи припинили. Український Технічний Інститут має право відкривати різні факультети (відділи). Коли 25 жовтня 1954 р. зачалися виклади на двох відділах, економічному і школі політичних наук, то за цей час, щоб не цілий два місяці майже докінчено заходів для відкриття другого факультету: а) технічного, з підвідділами, інженерним, будівельним, електричним та відділенням п'яним, б) агрономічно-лісового. Зроблено заходів для організації сучасного матеріалістичного співіснування... Оце й буде той останній жак, про який апокаліпсис пише, що люди будуть шукати собі смерті, але смерть утєче від них.

НКВД-МГБ — а в його руках детектор брехні! Останній жак!

КУПИТЕ НОВУ ПОВІСТЬ В. ЧАПЛЕНКА «Півтора Людського»

Тема повісті вельми актуальна в революції 1917-20 років на Україні. Автор подає тодішню подію з великим драматизмом і через те тір читачів з неабиякою цікавістю.

Ціна \$1.50.

Замовлення з належністю прошту слати на адресу: «СВОБОДА» P.O. Box 346, Jersey City 3, N.J.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Нью-Йорк, Н. Й.

До 20-річчя смерті акад. Михайла Грушевського.

3 грудня 1954 року в Літературно-Мистецькому Клубі Нью-Йорку відбувся доповідь проф. Григорія Костюка про останні роки життя й загальної смерті акад. Михайла Грушевського. Поданням і початку самі факти з останніх чотирьох років життя акад. М. Грушевського (від 1930 року по 25 листопада 1934 року) доповідач перейшов до докладної і цікавої аналізи тої доби і тої політичної підвалини, яке стало павином тоді в підсвітовій Україні й в цілому СРСР за часи Історії виступу М. Грушевського з України (березень 1931 рік), масові арешти його однодумців і послідовників, М. Шпрага, М. Чечеля, П. Христюк, Г. Косак та ін.), арешт Грушевського по приїзді в його підмосковське застосування (Погодіна), його слідча процедура в Харкові, несподіваний вилеті назад до Москви, залявлення з-під арешту, знову Погодіна, залявлення в ЦК ВКП (б), вилеті в «декабрист» виступу Грушевського до дати будівлю «декабрист» погроза і несподівана смерть — про все це слухачі доносилися з цікавістю, логічно побудованої і обгрунтованої доповіді проф. Г. Костюка. Цікаві відомості про діяльність неби тої підліткової організації в Україні (Український Національний Центр, Організація українських есерів, Вільні українські націоналістичні партії), що з ними в ті часи і який спосіб пов'язували акад. Грушевського та його послідовників.

На підставі цілого ряду фактів, документів, припущень і сподівань, що були друковані вже поза межами Совєтського Союзу, доповідач приходить до переконливого висновку, що несподівана смерть великого українського вченого і першого президента відновленої в революцію 1917 року української держави в сестаторії в Києві, від різних осіб та Установ, які відігравали асист. проф. д-р Ю. Федиский, секретар Інституту.

Після привіттів виголосив доповідь директор Інституту проф. д-р Я. Зозуля на тему: «Навчання в Українському Технічному Інституті», знайомлячи присутніх з програмою Інституту та ближніми черговими завданнями школи.

Свято закінчується короткою мистецькою програмою, а саме — хор Української Православної Церкви під диригентурою проф. В. Завитицького виконав: «Встає жара за Дніпром» та «Катануть по Почаївську Божу Матір».

Після хору, численна публіка виконала підлітковою традиційно академічно «Галицьку» та Український Гімн, яким і закінчило це небуденне культурне Свято.

Д-р Василь Верен.

Археологія в СССР

(Продовження зі ст. 2-ої)

праці М. Міллера обговорює стан археологічної науки в СССР після 1945 р. Вона перекладена тепер на чисто теоретичні, політичні позиції, з головним завданням посилювати дослідження над етногенезом східних слов'ян, допускати їхніх же ранньо-історичних слідів теж поза їх сьогоденні етнографічними границями і тим доказувати правдивість права СССР на всі загарбани тепер сусідні землі.

Відносно західних сателітів (Польща, Чехословаччина) та західних українських земель совєтські археологи, за наказом згори, намагаються довести, що прабатьківщина східних слов'ян займала величезний простір від басейну Висли по басейн Волги включно. Подібна акція з тою самою метою ведеться теж і в південному напрямі. «Справа дійшла до того, — каже М. Міллер, — що слов'янські пам'ятки відносяться і в Румунії і археологія, що знайшли такі пам'ятки, за роз-

ВИКОНАЛИ СВОЙ ОБОВ'ЯЗОК

У свій рубіж друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати «Свободи» та свою пожертву на фонд дитячого журналу «Веселка».

СПИСОК Ч. 44.

П. Геречина, Сомервіл	\$5	О. Комаровський, Філа	2
С. Карпа, Гітсайд	5	П. Мазаревський, Шіна	2
Д-р С. Тисовський, Вофф	3	П. Кос, Акрон	2
В. Чилі, Гемпгрек	3	М. Комбасюк, Джерал Смі	2
О. Пондзюк, Гемптон	3	Г. Костюк, Дітройт	2
І. Лесяк, Нью-Йорк	3	В. Баран, Дітройт	2
М. Велісевич, Саратог	3	Радіо Гол. Самбірського, Ші	2
М. Долісевич, Нью-Йорк	3	М. Сміт, Нью-Йорк	2
І. С. Сміт, Нью-Йорк	3	О. М. Угорчан, Монессет	2
І. Васильковський, Вофф	3	Г. Мельник, Нью-Йорк	2
М. Сеніца, Клівленд	3	Ф. Ватрил, Маджестік	1.25
С. Вілнєвський, Мейсраке	3	Ф. Гурба, Шіна	1.25
С. Кисенко, Гемптон	3	В. Гурба, Клівленд	1
Р. Ясик, Тонка	3	Лес. Мандеко, Гартфорд	1
Д-р Н. Карпачів, Гартфорд	3	Т. Мандеко	1
Д. Мата, Рачестер	3	А. Водник, Поттсдам	1
Г. Ганс, Ірвінгтон	3	П. Сталі, Гемпгрек	1
М. Горват, Трентон	3	Г. Шліпінко, Саратог Спр.	1
М. Сакалюк, С. Бенд	3	О. Прот. С. Гаюк, Ютика	1
О. Рибак, Гардуд	2		
М. Олішник, Нью-Йорк	2	Разом	\$ 91.50
В. Вілик, Дірборн	2	Раніше проголошено	\$ 881.71
М. Оушко, Парма	2	Разом вилито	\$ 8,973.21
А. Напоро, Нью-Йорк	2	на фонд «Веселки»	

Філадельфія, Па.

Створення Ватиканського Круга при Українській Професійній Музичній Курсії.

В суботу 6-го листопада п. р. в домі Клубу Горосан при вул. Френклін у Філадельфії відбувся перший сходили батьків учнів Укр. Проф. Муз. Курсії. Сходили відіграв керівник школи д-р Антін Рудницький, який, привітавши численну зібрану гостей, розповів спершу про організацію цієї нової музичної установи.

Присутні доносилися, що безпосереднім товчком до заснування Музичних Курсій було бажання та прохання чималої турки наших громадян, щоб відкрити Музичну Школу в своїй українській місцевості. Музичні Курсії мають вже сьогодні у самій Філадельфії кілька десятків учнів.

Присутні одностайно одобрили управу Ватиканського Круга в такому складі: п. Марія Харина, голова; п. Марія Котельницька, містоголова; п. Ярослав Краччук, секретарка; п. Роман Кіши, скарбник; п. Микола Вульба, член управи. Ухвалено покласти до життя «Кругу Прителів» Укр. Професійних Музичних Курсій, до якого усі присутні зобов'язалися приєднати членів.

Ярослав Краччук.

До Вшан. Передплатників Епиклопедії Українознавства.

Усіх, хто передплатував ЕУ за мої посередництвом, а ще не має всіх зшитків, як томі, — прошу негайно зложити це на адресу: М. Shlemkevich, 140 — 5th St., Elizabeth, N. J. — На що ж адресу можна прислати передплату на нову, газету ЕУ в 4-х томах. Прохання пам'ятати, що речення зниклової передплати кінчається 31 грудня. Не пропустіть того терміну!

ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ ПРИХИЛЬНИКІВ ВИЗВОЛЬНОГО БОРОТЬБИ УКРАЇНИ

— вилаштовує —

В НЕДІЛЮ, 19. ГРУДНЯ 1954

У ВЕЛИКІЙ ЗАЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ при 142 ДРУГА ЕВІЯ В НЬО ЙОРКУ

ДОПОВІДЬ

інж. Василя ПОПІШКА, члена Української Центральної Ради й Української Головної Визвольної Ради, під назвою:

„ДЕСЯТЬ РОКІВ ПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УГВР“

Після доповіді відбудеться дискусія.

Початок о год. 8:00 попол.

До численної участі запрошує Головна Управа.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГЛОШЕННЯ СВАТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ В „СВОБОДІ“

Адміністрація „Свободи“ повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного різдвяного числа на оголошення традиційних святкових привітів і побажань. Ціна оголошення залишається така сама, як і в попередніх роках: 2 долари за 5 рядків, та більше, відповідно до величини оголошення: а саме: 1 пал' через одну шпальту \$2.00; 1 пал' через 2 шпальти \$3.50; 2 пал' через 2 шпальти \$6.00; 3 пал' через 2 шпальти \$10.00; 4 пал' через 2 шпальти \$15.00; 5 пал' через 2 шпальти \$18.00; 6 пал' через 2 шпальти \$22.00. Треба сподіватися, що загальна громадянська користь використав нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдалішніх закутках світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „Свободи“ та відповідний зміст збільшеного святкового числа надають таким побажанням окремої вартості і значення. Зголошення святкових побажань, разом з грошовою оплатою, можна надіслати найпізніше до 31-го грудня ц. р.

НА РІЗДВЯНІ СВАТА НАЙКРАЩИМ ДАРУНКОМ ВАШІМ БЛИЗЬКИМ І ДРУЗЬМ

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ЗБІРНИК „ЛВВ“

присвячений великим роковинам Княжого Города ЛЬВОВА.

Книга альбомного формату, 11 аркушів друку в трьох кольорах, на першоякісному папері і 2 1/4 арк. ілюстрацій на крейдовому папері, разом 212 сторінок.

Полотняна оправка з золотими витисками.

Ціна тільки \$9.00.

Замовлення враз з належністю слати на адресу: „СВОБОДА“, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНОЗНАВСТВА при НТН

18. вул. Захід ч. 302

ДРУГИЙ КУРС ВИКЛАДІВ

24, 26-29 ГРУДНЯ 1954 Р.

від 5-8 веч.

Товариство Українських Кооператорів в Нью-Йорку

— вилаштовує —

ДНІА 25-го ГРУДНЯ 1954

В ДОМІ ФЕД. КРЕД. КООПЕРАТИВІ „САМОПОМІЧ“

при 68 Е. 7-ма вул. в Нью-Йорку

З'ІЗД УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТОРІВ

з нагоди 50-літніх роковин оснування Радіційного Союзу Українських Кооператив у Львові

З ТАКОЮ ПРОГРАМОЮ:

I. Ділова частина:

- 1) О год. 11-ї передпол. Відкриття З'їзду і вибір Президиуму.
- 2) Репорт інж. Р. Раківського на тему: „Можливості організації українських кооператив на терені ЗДА“
- 3) Дискусія над рефератом Перерва до год. 5-ї попол.

II. Святкова частина:

- 1) Відкриття о год. 5-ї попол.
- 2) Репорт інж. І. Гурни на тему: „Роль РСУК в розвитку господарського життя на західно українських землях“
- 3) Репорт п. Ірини Гладкої на тему: „Спомини про провідних кооператорів“.

Спільна зинка привітних кооператорів.

III. Товариська Вечеря.

До участі запрошуємо всіх співробітників і прихильників українського кооперативного руху. — Вступ вільний.

Хто бажав би взяти участь у спільній товариській вечері зловить ласкаво зголосити особисто або листово до дня 20. грудня ц. р. в Кредитній Кооперативі на адресу: „SELF RELIANCE“ FEDERAL CREDIT UNION, 68 E. 7th St., New York City.

Оплата за вечерю 3 долари.

Управа

УВАГА! УВАГА!

Старшини, підстаршини та воїни Американських Збройних Сил та Української Армії, УД УНА УНА і воїни-українці всіх інших армій — разом зі своїми родинами

широко запрошують все Українське Громадянство зустрітись

НОВИЙ РІК 1955

в дружньому гурті великої воєвської родини на Величавому Репрезентативному Традиційному

МАЛАНЧИНОМУ ВЕЧОРІ

в суботу, 15-го січня 1955 р., о год. 9-ї вечора

у розкішних залах БРОД-ВУД ГОТЕЛІ при вулиці Брод і Коллогін у Філадельфії.

Стейтова Команда Українських Американських Ветеранів Об'єднання 6. Воїни України в Америці.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГЛОШЕННЯ СВАТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ В „СВОБОДІ“

Адміністрація „Свободи“ повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного різдвяного числа на оголошення традиційних святкових привітів і побажань. Ціна оголошення залишається така сама, як і в попередніх роках: 2 долари за 5 рядків, та більше, відповідно до величини оголошення: а саме: 1 пал' через одну шпальту \$2.00; 1 пал' через 2 шпальти \$3.50; 2 пал' через 2 шпальти \$6.00; 3 пал' через 2 шпальти \$10.00; 4 пал' через 2 шпальти \$15.00; 5 пал' через 2 шпальти \$18.00; 6 пал' через 2 шпальти \$22.00. Треба сподіватися, що загальна громадянська користь використав нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдалішніх закутках світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „Свободи“ та відповідний зміст збільшеного святкового числа надають таким побажанням окремої вартості і значення. Зголошення святкових побажань, разом з грошовою оплатою, можна надіслати найпізніше до 31-го грудня ц. р.

НА РІЗДВЯНІ СВАТА НАЙКРАЩИМ ДАРУНКОМ ВАШІМ БЛИЗЬКИМ І ДРУЗЬМ

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ЗБІРНИК „ЛВВ“

присвячений великим роковинам Княжого Города ЛЬВОВА.

Книга альбомного формату, 11 аркушів друку в трьох кольорах, на першоякісному папері і 2 1/4 арк. ілюстрацій на крейдовому папері, разом 212 сторінок.

Полотняна оправка з золотими витисками.

Ціна тільки \$9.00.

Замовлення враз з належністю слати на адресу: „СВОБОДА“, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ЗДОРОВІТЬ НА РІЗДВО І НОВИЙ РІК ПРИЯТЕЛІВ І ЗНАЙОМИХ ПРЕГАРНИМИ КАРТКАМИ

Українських Мистців

НАБІЛЬШИЙ ВИБІР В КНИГРНІ СВОБОДИ

СТІННІ КАЛЕНДАРІ

з українськими святами, 35 цт. штука

Календарі з портретом Шевченка або Франка 50 цт. штука.

ВИГОТОВЛЯЄМО ФІРМАН КАЛЕНДАРІ З ІХНІМИ АДРЕСАМИ.

Шліть замовлення, щоб вчасно одержати.

„СВОБОДА“

81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

